

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK

Dok. nr.

SAK NR 10964353 188/14-123

MELDING FRA VESTFOLD POLITIDISTRIKT OM TRAFIKKUHELL MED PERSONSKADE I FORBINDELSE MED BILFORFØLGELSE

Sakens bakgrunn

Spesialenheten for politisaker mottok 18. mars 2014 melding fra Vestfold politidistrikt om en trafikkulykke med alvorlig personskade kl. 18.00 i Sandefjord. En sivil UP-patrolje hadde opptatt forfølgelse av en personbil etter at denne hadde stukket av fra trafikkontroll. Personbilen hadde etter kort tid kollidert med to mopedister, hvorav den ene var hardt skadd.

På bakgrunn av opplysningene fra Vestfold politidistrikt iverksatte Spesialenheten etterforskning.

Spesialenhetens etterforskning

Spesialenheten har gjennomgått politiets oppdragslogg og lydlogg fra kommunikasjonen mellom operasjonssentralen og tjenestemannen som gjennomførte bilforfølgelsen.

Kopi av dokumenter i politiets straffesak mot føreren av personbilen (sak [REDACTED]) er innhentet og gjennomgått.

Politibetjent A gjennomførte bilforfølgelsen og er avhørt med status som mistenkt. B og C er avhørt som vitner.

Nærmere om sakens faktum

Spesialenheten legger til grunn at politibetjent A 18. mars 2014 deltok i en hastighetskontroll på Ringveien i Sandefjord. Han var plassert på observasjonspost og rapporterte til sine kolleger om biler han mente skulle stanses. Tjenestebilen som politibetjent A førte er utstyrt med såkalt ANPR, et system som gjenkjenner tegn på biler og som er koblet opp mot politiets registre. Politibetjent A fikk via dette systemet melding om at en passerende Mercedes kunne være aktuell i forbindelse med narkotikatrafikk. Han ga beskjed til kontrollposten om at bilen skulle stanses. Mercedesen unnlot å stanse og en av tjenestemennene på kontrollposten oppfattet at føreren av Mercedesen forsøkte å unndra seg kontroll. Politibetjent A bestemte seg for å kjøre etter Mercedesen og stanse den.

I følge politibetjent A kjørte Mercedesen inn Ravveien, og A la seg tett opptil denne. Han mener at han satte på blålys før Haukerødkrysset for å signalisere at bilen skulle stanse. Mercedesen ga ikke tegn til å ha sett politibilen, og politibetjent A satte derfor

Spesialenheten for politisaker

Besøk: Grønnegt. 82

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR

Tel: 62556100 Faks: 62556102

E-post: post@spesialenheten.no

også på sirene. Mercedesen stoppet imidlertid ikke, la seg litt ut og økte hastigheten noe. Politibetjent A meldte derfor til operasjonssentralen at føreren ikke stanset for kontroll.

I følge politibetjent A kjørte de videre i Ravveien og forbi en eller to biler. Hastigheten økte lett. Etter 600-700 meter svingte bilen mot Åsrumveien. Operasjonsleder stilte spørsmål om hastigheten, og den var på dette tidspunktet 60-80 km/t. Da de svingte av og kom på broen som går over E18 og ut mot en oversiktlig vei, økte Mercedesen farten betraktelig og kjørte fra politibetjent A. Avstanden mellom tjenestebilen og Mercedesen var på dette tidspunktet 200-300 meter. Det kom en sving og politibetjent A mistet bilen av syne og vurderte å avbryte forfølgelsen. Da han kom rundt svingen så han en støvsky og at Mercedesen hadde kjørt ut av veien på venstre side. Han oppdaget etter hvert to mopeder, hørte skrik og så at en person lå ute på jordet. Han mener at forfølgelsen varte i 2-3 minutter over en avstand på ca. 2,5 km.

C har forklart at han sto ved Ravveien da han hørte sirener og så blålys fra en politibil som kjørte etter en Mercedes. I følge C hadde Mercedesen en vanvittig fart, ca. 100-120 km/t, da den passerte ham. Politibilen kom ca. 100-150 meter bak Mercedesen. C reagerte på hastigheten og oppfattet at politiet presset Mercedesen slik at den kjørte fort. C har forklart at det var 40-sone på stedet.

B kjørte på det aktuelle tidspunktet Åsrumveien og ut på Bøslette. Hun kjørte i 60-70 km/t. Hun ble forbikjørt av en bil som holdt svært høy hastighet, og som sladdet frem og tilbake. For B fremsto det som om føreren av bilen ikke hadde kontroll. Hun bremsset litt opp og så i bakspeilet en sivil politibil med blålys. Politibilen hadde ikke like stor hastighet som den andre bilen og det var et par hundre meter mellom bilene. Hun kjørte inn til siden og slapp politibilen forbi. Etter ca. 300 meter og rundt en sving, så B at en bil hadde kjørt ut på et jorde og at politibilen sto parkert i veikanten.

Sjåføren av Mercedesen ble av politiet anmeldt for kjøring i påvirket tilstand. Av dokumentene i saken fremgår at Mercedesen kom over i motgående kjørefelt og frontkolliderte med en moped. Både mopeden og Mercedesen fikk store skader. Føreren av mopeden ble påført flere alvorlige bruddskader og ble fraktet fra stedet i luftambulanse.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten skal vurdere om politibetjent A i sammenheng med det aktuelle trafikkuhellet har handlet på et vis som kan lede til straffansvar. Det sentrale vurderingstema er om det var forsvarlig å oppta og gjennomføre bilforfølgelsen, og om forfølgelsen skjedde på forsvarlig måte. Aktuelle straffebestemmelser vil være vegtrafikkloven § 3, jf. § 31 første ledd, som gjelder uaktsom kjøring, og straffeloven § 325 første ledd nr 1 om grov uforstand i tjenesten.

Vegtrafikkloven § 3 første ledd, lyder:

”Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke oppstår fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret.”

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsen er straffbar, jf. vegtrafikkloven § 31.

I medhold av vegtrafikkloven § 11, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 2 nr. 4, kan fører av utrykningskjøretøy og fører av annet kjøretøy i politiets tjeneste fravike trafikkreglene når det er nødvendig eller vesentlig til lette i tjenesten. Føreren er likevel bundet av grunnregelen om aktpågivende og varsom kjøring i lovens § 3. Hvordan aktsomhetsnormen skal forstås når den skal anvendes på politikjøretøy i en utrykningssituasjon, beror på en konkret vurdering der det foretas en avveining mellom behovet for å få gjennomført tjenesteoppdraget og hensynet til trafikksikkerheten, jf. bl.a. Rt. 1994 side 1478.

Bilforfølgelse er som metode godkjent og regulert i instruks fra Politidirektoratet. I Politidirektoratets instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy (rundskriv 2009/005) § 3 fremkommer blant annet følgende:

- ”3.2. Forfølgelse som innebærer utrykningskjøring ... kan kun skje i det enkelte tilfelle når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Forfølgelse må hele tiden veies opp mot den trafikklfare man utsetter seg selv og andre for.
- 3.3. Forfølgelsen skal straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøy kan i stedet følges på avstand for å observere hvor kjøretøyet tar veien.

Den strafferettslige bedømmelsen av forholdet må, på samme måte som i andre straffesaker, bygge på de strafferettslige bevisvurderingsprinsippene. Et sentralt prinsipp er at enhver rimelig og fornuftig tvil skal komme mistenkte til gode. Dette innebærer at det alternativ som er mest gunstig for mistenkte må legges til grunn ved tvil om faktum.

Forfølgelsen av Mercedesen ble igangsatt etter at politibetjent A via systemet ANPR hadde fått melding om at bilen kunne være involvert i narkotikatrafikk, den hadde unnlatt å stanse ved politiets kontrollpost og unnlatt å stanse på politibetjent As signal. Av vegtrafikkloven § 10 følger at en fører av kjøretøy plikter å stanse for kontroll når dette kreves av politiet. Spesialenheten mener at politibetjent A hadde grunn til å oppta forfølgelse da Mercedesen ikke stanset.

Politibetjent A og vitnet C har forklart seg ulikt om blant annet bilenes hastighet i den første fasen av forfølgelsen. Spesialenheten kan ut fra bevissituasjonen ikke utelukke at politibetjent As forklaring er korrekt, og kan ut fra denne ikke se at hans kjøring var uforsvarlig på dette tidspunktet.

Spesialenheten legger videre til grunn at Mercedesen økte hastigheten betraktelig da bilene kjørte ut på Åsrumveien, men at politibetjent A ikke økte hastigheten tilsvarende og derfor ble liggende et par hundre meter bak Mercedesen. Blant annet sett hen til at ulykken skjedde etter at Mercedesen hadde kjørt fra politiet og mens politibilen befant seg på god avstand bak denne, er det etter Spesialenhetens mening ikke holdepunkter for at politiets kjøring på tidspunktet for ulykken var uforsvarlig.

Spesialenheten har etter dette kommet til at politibetjent As forsøk på å stanse føreren av Mercedesen og den påfølgende forfølgelsen, ikke kan lede til straffansvar. På grunn av usikkerheten ved de faktiske omstendighetene knyttet til den første fasen av politibetjent As forfølgelse av Mercedesen, blir saken å henlegges etter bevisets stilling

Vedtak

Saken henlegges for politibetjent A etter vegtrafikkloven § 3, jf. § 31 første ledd på grunn av bevisets stilling.

Politibetjent A og politimesteren i Vestfold politidistrikt underrettes om vedtaket.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 9. mai 2014